IZRAEL A SVÁTOST BIŘMOVÁNÍ

Jak spolu souvisí Izrael a biřmování? Nejprve si musíme vysvětlit oba pojmy. **Izrael** je jasně zasazen do Starého zákona a představuje nejen území, které dnes známe jako Svatou zemi, ale představuje především vyvolený národ, který vzešel z jeho praotce Jákoba (Jákov = Úskočný), který dostává nové jméno Izra-el (Zápasí Bůh). Vrátíme-li se do biblického příběhu (Gn 32, 23 – 33), musíme si povšimnout několika detailů. Příběh začíná za noci, znamená to, že v noci člověk není viděn. Jákob s sebou bere to, co mu patří a co je pro něj drahé (obě své ženy, služby a 11 synů) a převádí je přes potok se vším, co má. Jákob zůstává sám a kdosi[1] (dosl. jakýsi muž) s ním zápasí. Jákob je v zápase zraněn (vykloubení nohy) a dožaduje se od spolubojovníka požehnání. Je dotazován na své jméno (Jákob = Úskočný) a dostává nové jméno (Izra-el = zápasí Bůh). Jákob se ptá svého „protivníka" na jméno a Bůh mu místo toho žehná. Jákob místo pojmenovává Penú-el (Tvář Boží)[2]. Nyní se ale vrátíme ke zprávě o stvoření (resp. Gn 2, 19.23), kdy člověk pojmenovává zvířata a ženu. Okamžik pojmenování již není spojen s úkonem stvoření (Bůh tvoří slovem), ale s vytvořením vzájemných vztahů. Pojmenování ve starověkém myšlení znamenalo také podmanění si něčeho nebo získání vlády nad něčím či vlastnictví. Jméno Jákob představuje rodinný a osobní rozměr, Izra-el potom více oficiální a národní rozměr. Příběh pokračuje dál (Gn 35, 1 – 13)… tím, že Bůh vyzve Jákoba, aby vystoupil do Bét-elu, udělal tam oltář a zbavil se veškerých cizích bohů, očistil se a převlékl se. Poté se znovu Bůh zjevuje Jákobovi a žehná mu. Požehnání začíná opětovnou změnou jména Jákob na Izra-el. Hospodin zjevuje své jméno jako Všemohoucí (Šaddaj) a dává Jákobovi zaslíbení potomstva (národ a společenství pronárodů, králové) a zaslíbení země (země Abrahámova a Izákova bude jeho a jeho potomků)[3]. Nyní možná lépe rozumíme příběhu Jákoba = Izraele.

Nyní si musíme vysvětlit také druhý pojem – biřmování.

Ještě před udělením **svátosti biřmování** si vybíráme jméno, přijímáme jej a je nám společně s přijetím svátosti biřmování vtisknuto svátostným způsobem. Zde se ještě na chvíli zastavme a vraťme se do Jákobova příběhu. Není to jediný případ v dějinách spásy, kdy Bůh někomu uděluje nové jméno. Podle židovské tradice a interpretace změna jména znamená také změnu Božího plánu s námi, změnu v našem životě, změnu naší cesty. Stejně tak jsme toto viděli i v Jákobově příběhu. Dostává nové jméno Izrael, následně mu Hospodin žehná a zaslibuje potomstvo a zemi. Ukazuje mu nový program jeho života a novou cestu. Podobné je to i v křesťanství při přijetí svátosti křtu (více patrné je to u křtu dospělého).

U svátosti biřmování si jméno vybíráme sami a je nám svátostně potvrzeno. Jméno si vybíráme podle vztahu k našim patronům. Tak by nám náš patron skrze svědectví svého života z víry měl ukazovat cestu k Bohu.

---

[1] ŽIDOVSKÝ VÝKLAD: Když Jákob všechny a vše přenesl na druhou stranu, vrátil se pro nějaké zapomenuté maličkosti a zůstal na druhé straně potoka sám. Byl Někým napaden a zápasil s ním celou noc. Onou bytostí podle výkladu rabínů nebyl smrtelný člověk.

[2] ŽIDOVSKÝ VÝKLAD: Noční souboj měl ještě jeden důležitý význam – Jákob se v něm naučil postavit se protivníkovi tváří v tvář. Až dosud totiž před nebezpečím prchal a spoléhal se na lest – prvorozenství si koupil za čočku, otcovo požehnání získal převlečen za bratra, před Ezauem prchal k Labanovi, před Labanem prchl do Izraele. Nyní nastává změna – Jákob se učí čelit nebezpečí a obstát. V této chvíli se stává praotcem národa. **To je hlavní význam zisku jména Isra-el.**

[3] Naproti tomu je Boží zaslíbení Abrahámovi – potomstvo, země, požehnání všem národům.

Ducha svatého dostáváme od toho, kdo jej má – a Duch svatý se v plnosti projevuje v nejsvětější Trojici. Panna Maria dostává Ducha svatého (Lk 1) a počíná, navštěvuje Alžbětu, Alžběta je naplněna Duchem svatým a dítě se radostně pohne v jejím lůně. Působení Ducha svatého je spojeno s pohybem. Maria se vypravila do hor… Po vylití Ducha svatého mohou nastat v našem životě těžkosti (pomyslná cesta do hor), ale Hospodin nás svým Duchem neopouští. Znovu se zamysleme nad tím, jak je přítomnost Ducha svatého spojena s pohybem. Ve zprávě o stvoření světa (Gn 1,2) je hned v prvních verších uvedeno: *„Boží duch se vznášel nad vodami“* (ekumenický překlad) a stejná pasáž je v Jeruzalémské bibli přeložena jako *„Boží vítr vířil nad vodami“*. Ve starším vydání byla ještě připojena poznámka *„jako pták, jenž létá nad hnízdem, v němž jsou mláďata“*. Slovo „*vznášel“* se v hebrejštině dobře vztahuje k jinému verši (Dt 32,11)[4] a má stejný význam. Musíme si uvědomit, že v hebrejštině, tedy v jazyku Starého zákona, se slovo *duch* může vyjádřit několika významy. Slovo *ruah* znamená jak duch, tak i dech. Ale znamená také vítr. A dech i vítr existují, jen pokud se pohybují. Jejich přítomnost poznáme tím, že vnímáme pohyb. *Ruah* je synonymem pro Ducha Božího. Hebrejština zná ale ještě jedno slovo, které se spojuje spíše s lidským duchem, a to je *nefeš*. Slovo *nefeš* se svým významem blíží slovu duše. Kvalitativně se *ruah* i *nefeš* liší.

[4] „Tak jako orel, jenž bdí nad svým hnízdem, ***vznáší*** se nad svými mláďaty, rozprostírá svá křídla a bere ho, nosí ho na své peruti.“ Gn 32, 11